

представників трьох найзнатніших станів: бояр, окольничих та думних дворян. Цар Петро I скасував Боярську думу у зв'язку із заснуванням Сенату – найвищої урядової установи Російської імперії XVIII століття, на яку було покладено нагляд у справах суду, фінансів та адміністрації [1, с. 87].

Значним внеском у розвиток електоральної культури були вибори, що проходили у Західній Україні за часів панування Австрії та Польщі. Декретом австрійського імператора від 1861 року Галичина, яка була однією з австрійських провінцій, отримала право обирати свій крайовий законодавчий орган місцевого самоврядування – Галицький сейм. Цей представницький орган складався з курій, до яких обиралися депутати окремо від кожної верстви населення [1, с. 22].

Узагальнюючи дані дослідження, можна зробити висновок, що виборча система – це сукупність правил, прийомів і процесів, що забезпечують і регулюють легітимне формування державних представницьких органів політичної влади. У кожній країні виборча система функціонує на основі законодавства, що деталізує основні положення даної системи, зафіксовані в конституції країни. У законодавстві відбито положення про порядок висування кандидатів, вимоги до них, процедура голосування і підрахунку голосів, можливості користування послугами засобів масової інформації, а також джерела фінансування.

Список використаних джерел:

1. Кульчицький В. С., Тищик Б. Й. Історія держави і права України: Навч. посіб. – К.: Атіка, 2011. – 320 с.
2. Історія держави і права України: Підруч. для юрид. вищих навч. закладів і фак.: У 2 ч. / За ред. акад. Академії правових наук України А. Й. Рогожина. – К.: Ін Юре, 2009. – Ч. 1. – 367 с.

Коновалова І.О.

студентка;

Куцепал С.В.

доктор філософських наук, професор,

Полтавський юридичний інститут

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ОРГАНІЧНА ТЕОРІЯ СУСПІЛЬСТВА СПИРАЮЧИСЬ В АСПЕКТІ КОНСЕРВАТИЗМУ

Замість виразної концепції якогось ідеального суспільства, до моделі якого все ближче мають підступити всі держави, консерватори визнають концепцію політичного устрою, що вирізняється трохи більшим ступенем зрілості. Цю їхню концепцію можна охарактеризувати як органічну теорію суспільства.

Людське суспільство, на думку консерваторів, набагато більшою мірою схоже на живу істоту, ніж на машину чи будинок. Машину чи будинок можна збудувати так, щоб вони більш-менш відповідали певному планові. З огляду на характер матеріалів і машину, й будинок можна змінювати як кому заманеться. Крім того, їм нема потреби мати певну ексклюзивність, окрім випадків, коли цього захочуть їх творці. Якщо окремі частини виходять із ладу або зношуються, їх можна без вагань викинути або замінити. Існування кожної машини і будинку пов'язане тільки з потребами та цілями людей, які користуються ними, і можна повністю замінити, коли раптом зламається машина чи зруйнується будинок [1].

Люди, їх життя та взаємодія існують в абсолютно іншій системі координат, їхню життєдіяльність неможливо «запланувати». Натомість живі істоти існують не на те, щоб їх отак використовували. Їх вирощування або селекція можуть становити предмет наукового дослідження. В певному розумінні, вивчаючи біологічні закони, можна виводити тварин, які матимуть ті або інші ознаки чи будуть навчені виконувати певну роботу. Саме в цьому розумінні й можна «планувати» живі істоти. Але на мою думку, це зовсім інше значення цього слова, ніж те, яке ми маємо на увазі, говорячи про план будинку або креслення якоїсь машини. Лікуванням хвороб живих істот справді опікується наука, але така наука зовсім не співвідноситься з інженерною справою. Інколи, безперечно, хірургічні операції бажані й навіть необхідні, але такі операції ніколи не є добром самі по собі. Вони не раз, рятуючи життя, завдають пацієнтові великої шкоди, якої вже нічим не надолужиш [1].

Як і всі аналогії, це порівняння не повинно заводити нас занадто далеко. Але тут можна помітити ще дві схожі риси. Як писав Берк: «держава, що не може змінюватися, неспроможна дотримуватись консерватизму» («Держава, позбавлена засобів для провадження певних змін, не має засобів і для самозбереження»). Жоден живий організм не може жити, будучи статичним. Якщо консерватизм означає відкидання «жодних змін», то єдиний справжній консервативний організм напевно буде мертвим. Але консерватори, звичайно, аж ніяк не можуть відстоювати такі тези. На їхню думку, живе суспільство може зазнавати здорових змін тільки тоді, коли змінюється природно, тобто відповідно до свого набутого та успадкованого характеру, і то лише певними темпами [2].

Реформатори, що ставлять на перше місце революцію й не роблять належних поступок традиціям і живому характеру суспільства, яке вимагає делікатних поступових змін, неминуче скочуються до використання диктаторських методів, здебільшого породжують реакцію, що знищує самі цілі, яким намірялися служити реформатори [3].

Крім того, консерватори ще висувають твердження, що навіть із погляду тих, хто прагне радикальних змін, певна перевага в збереженні традиційної влади. На їхню думку, багатьох кровопролитів, пов'язаних із революцією, можна уникнути, якщо обидві сторони пощастить переконати «грати за правилами конституційної гри». Як на приклад консерватори вказують на щасливу історію Великої Британії після 1660 року. Вони звертають увагу на контраст між Британією з її традиційною монархією та Францією, де за основу

державного устрою править революційна республіка. Вони погоджуються що час втягує людей в різноманітні радикальні зміни, але вважають: досвід достатньою мірою доводить, що такі зміни можна без ризику здійснити тільки в межах простору, який забезпечує державний устрій, освячений традиційною владою та інституціями, і лише способом, який цілком узгоджується з традиційними процедурними методами. А щоб не сталося втрати довіри, зміни має здійснювати група людей, які відомі відданістю традиціям рідної країни, і здійснювати їх в атмосфері впевненості людей у спроможність конститутивної процедури забезпечити реформи та в бажанні всіх класів визнати їх, коли вони будуть справедливо втілені в життя [4].

Отже, суспільство – це складний органічний цілісний механізм, елементи якого дуже тісно пов'язані. Тому, якщо відбуваються навіть мінімальні зміни в одному з елементів – стабільність суспільства, як єдиного цілого, постає під великим питанням. Управління суспільством чи політикою не можна здійснювати керуючись соціальною теорією чи певним планом. В першу чергу орієнтуватися потрібно на отриманий досвід. Адже, розвиток суспільства представляє собою поступовий процес, який спирається на звичаї, традиції, закони та настанови та їх зміну внаслідок морального вдосконалення людини.

Список використаних джерел:

1. Еклсхолл Р. Політичні ідеології. Введення / Роберт Еклсхолл. – Лондон: Хатчинсон, 1986. – 317 с.
2. Берк Е. Про імперію, свободу та реформу / Едмунд Берк. – Лондон: Видавництво Йельського Університету, 2000. – 569 с.
3. Джозеф де Местр. Нарис генеративного принципу політичних конституцій та інших інститутів людства / Джозеф де Местр. – Париж, 1814. – 119 с.
4. Роберт Нісбет. Консерватизм: Мрія і реальність / Роберт Нісбет. – Милтон-Кинс, 1986. – 131 с.

Мизнікова В.В.

студентка,

Науковий керівник: Куцепал С.В.

доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри,

Полтавський юридичний інститут

Національного юридичного університету

імені Ярослава Мудрого

СУТНІСТЬ ФЕНОМЕНУ ЕЛІТИ

У наш час суспільство є найбільш динамічною та складною соціальною системою, тому для того, щоб ефективно розвиватись та функціонувати, воно потребує управління, а саме – політичного управління. Останнє є напрочуд важливим, оскільки реалізує політику. У будь-якому суспільстві суб'єктом політичного управління є політична еліта.